

KARDINALOVA BOŽIĆNA PORUKA

(Zagreb, 2007.)

Objavivši veliku radost o rođenju Isusa Krista, anđeo nas je pozvao da se ne bojimo. U božićnom glasu anđela mi kršćani čujemo i uskrsni glas nebeskoga glasnika koji pokazuje da se Evanđelje otvara i zatvara s radošću. Onima koji imaju otvoreno srce za Boga anđeo govori: Ne bojte se! Uskrsna radost koja nadilazi smrtnost čovjeka i povijest svijeta ima svoj početak u otajstvu Božića, u otajstvu Isusa koji, živeći među nama kao pravi Bog i pravi čovjek, dokida razdvojenost vremena i vječnosti. U granicama ljudske konačnosti otvara se božanska beskonačnost. Taj istinski događaj mi vjernici promatramo s udivljenjem, klanjajući se Ljubavi koja je za nas postala siromaštvom.

Uz povijesni događaj popisa pučanstva, izvršenog po naredbi rimskoga cara Augusta, uz opis protkan veličanjem jedne zemaljske vladavine koja je uspostavila politički mir, nalazi se i jednostavno pripovijedanje o događaju rođenja Božjega Sina koji ulazi u dramu ljudskih života: »I dok su bili ondje, navrši joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu« (Lk 2,6-7). Samo dvije rečenice za neusporedivo najvažniji događaj Augustova popisa pučanstva, samo dvije rečenice za događaj koji je postavio razdjelnicu vremenskim razdobljima naše kulture prije i poslije Krista.

No, utjelovljenje Božje Riječi, iako se može čitati kao prekretnica, ne dijeli nego spaja, obuhvaća i sažimlje cijelu povijest. Vremenito se otvara vječnosti. Otajstvo koje je Bog podario svijetu otvara perspektivu vječnosti onima koji su upisani u Božji dlan i koje nijedna zemaljska vlast ne može »popisati«, jer oni pripadaju Božjem vremenu. Čitav svijet usmjeren je prema jednom događaju, prema Božjem utjelovljenju u kojem je ispunjenje svih očekivanja i svake nade. Svojim dolaskom u ovaj svijet Bog daje svakom čovjeku mjesto u svojoj povijesti pozivajući ga na odgovornost za povjereni mu dio ljudske povijesti.

Svakoga se Božića susrećemo sa zbiljom koja progovara snagom slabosti i siromaštva. Bog se ne nameće veličinom, nego privlači poniznošću i blagošću. Želi ublažiti tvrdoću srca gledajući nas očima Djeteta. Sveti Pavao ističe: »Premda bogat, radi vas posta siromašan, da se vi njegovim siromaštvom obogatite« (2Kor 8,9). Bog koji svoju mudrost i svemoć odražava u ljepoti i veličini stvorenoga, postavši čovjekom preuzima naše siromaštvo i naša trpljenja. Božja ljubav je za svakoga od nas premostila nepremostiv jaz između sjaja nebeske slave i hladnoće betlehemske štale. Božić uprisutnjuje zbilju nesebičnosti i Božje darežljivosti.

Ljubav je vodila Boga da svoju slavu objavi u obliku koji je naizgled sasvim suprotan slavi. Tako se može naslutiti dosljednost njegova zemaljskog života od jaslca do križa. Jednako se lako naslućuje njegova nazočnost u siromašnim osobama i onima koje trpe: »Jer ogladnjih i dadoste mi jesti; ožednjih i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaogrnušte me; oboljih i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni... Zaista, kažem vam, što god učinite jednomu

od ove moje najmanje braće, meni učiniste« (Mt 25,35-36.40). Osobe pogođene bijedom, onom materijalnom, društvenom ili duhovnom, oblik su prisutnosti Isusa Krista. One su »sakrament betlehemskega Djeteta i kalvarijskoga Patnika«.

Lijepo je u raznim ozračjima našega življenja, ovih dana, susretati iskrenu pobožnost i njezine znakove, od jaslica i borova u javnim i privatnim mjestima, do molitve u obiteljima. Dragocjeno je i vanjskim znakovima prizivati Božić koji je otvoren životu i vječnosti bez sebičnih interesa. Ali najzahtjevnije je, najkršćanskije i najspasonosnije susretati Isusa u braći i sestrama. Bog je prisutan u sakramentima, u svojoj riječi, u svojoj zajednici predvođenoj pastirima; prisutan je u pojedinim vjernicima, osobito u onima koji svojim životom utjelovljuju Kristovu svetost. No, postoje oni koji na izravan način uprisutnjuju i upućuju na lik siromašnoga Djeteta iz Betlehema.

Napravili smo puno jaslica, kako bismo svratili pozornost na otajstvo Božića, ali ne smijemo zaboraviti da su najdragocjenije jaslice izgrađene u susretu s Kristom u bližnjima koji trpe neimaštinu i bijedu na različite načine: u nedostatku osjećaja najbližih, u nedostatku obrazovanja, u bolesti, u društvenoj zanemarenosti, u samoći, u očaju, u materijalnim potrebama... Isusa susrećemo i tamo gdje siromaštvo poprima lice okrutnosti, jer Božja riječ je neopoziva: Što god ste učinili jednomu od najmanjih, meni ste učinili (usp. Mt 25,40)

Ovoga smo Božića zato pozvani da u mislima i u srcu izgradimo jaslice u kojima će biti mjesta za ljudske boli: za napuštenu, iskorištavanu i zlostavljanu djecu, za djecu koja su razdirana bôljju zbog rastave roditelja, za mlade kojima su ukradeni snovi i veliki ideali i koji

su gurnuti u gorčinu droge i alkohola, za obitelji bez doma, za branitelje kojima je nepoštovanje prema njihovoj žrtvi zamaglilo pogled na vrijednost dara vlastita života, za nezaposlene, za osamljene, za stare i bolesne, za strance, za zatvorenike, za diskriminirane žene, za pripadnike drugih naroda i rasa, za žrtve ratova i terorističkih napada... Da bi naš Božić imao kršćanski smisao, u jaslicama hrvatskoga kršćanskog srca mora biti mjesta za te ljude!

Potreban nam je Božji Duh da dokinemo nedopustivo stanje trpljenja naših bližnjih. Stoga potičem sve nas kršćane da budemo osjetljivi na bijedu ljudi oko sebe. Kako li je bolno, a za nas kršćane i sramotno, slušati i gledati da danas u Hrvatskoj netko mora gladovati ili ne imati najosnovnije za život. Tu je naše kršćanstvo na kušnji. Iako se ponekad u društvu i pretjeruje s isticanjem siromaštva da se ponudi konzumizam kao ideal života, za nas kršćane nisu potrebne statistike da bismo živjeli kršćanski. Uistinu, danas u Hrvatskoj nitko ne treba, a kao kršćanin uzdižem vapaj: ne smije biti gladan! Danas u Hrvatskoj nitko ne treba i ne smije ostati bez najpotrebnijega!

Ako netko pokraj nas vjernika gladije, smrzava se, umire napušten, uzalud nam naše kršćanstvo, nemamo pravo zvati se kršćanima. Ako ne vidimo bližnjega u potrebi, nismo razumjeli dar Božića, ni dar Euharistije. Naša slavlja, zajedništvo, veselje i mir trebaju izrastati na tlu ispunjanja riječi Gospodinove: Što god ste učinili jednomu od ovih najmanjih, meni ste učinili.

Plod brige za drugoga izrasta iz stabla odgovora na Božju ljubav. Genij hrvatskoga vjernika uglazbio je predivan stih božićne pučke poezije: »Ljubav Božja prevelika primi pravu put čovjeka; s neba siđe

dolje radi grešnika, rodi se u štali radi čovjeka.« Naša je ljubav moguća, jer On je učinio prvi iskorak ljubavi.

Suočeni sa zbiljom Božića i s ljubavlju kao načinom Božjega djelovanja, shvaćamo da mnoštvo društvenih problema i razna nezadovoljstva izvire iz ljudske sebičnosti. Sebičnost rađa oholost, isključivost, nametljivost, gramzivost; sebičnost zahtijeva prava koja krše tuđa prava i ne poštuje tuđe osjećaje. Za budućnost hrvatskoga društva sebičnost je pogubna. Koliko god taj izriječ bio načelan, lako ga je uočiti u profesionalnom radu, u djelovanju institucija, u pretvaranju stručnosti u sredstvo profita i sebične koristi.

Sebičnost posebno treba biti strana životu i djelovanju crkvene zajednice koja svoju bit gradi na velikodušnom daru i pozivu Božjem. Nesebičan čovjek, čovjek prožet Božićem, nije sklon korupciji. Sebičnost je razlog razdora, razaranja i pokvarenosti u društvu.

Ljubav prema siromašnima i potrebnima ima i drugi oblik koji se danas u Hrvatskoj dovoljno ne ističe. Pomoć bližnjemu ponajprije je odgovornost u izvršavanju zadataka na mjestima na koja nas je Bog postavio. Svaki čovjek ima neponovljivo mjesto u povijesti. Svakomu je od nas dana zadaća da izvršimo svoje poslanje. Kršćanska ljubav prema bližnjemu izražava se savjesnim obavljanjem svoga posla. Bilo bi manje tuge, razočaranja i gorčine u obiteljima, u društvu, u narodu i državi da svatko na svome mjestu živi odgovorno i nesebično ono što mu je povjereno.

Ne mislim pritom samo na političare i dužnosnike koji nose najvidljiviju odgovornost za život naroda, nego na svako, upravo na svako zanimanje. Božić pita kako živim božićno otajstvo, Božji silazak čovjeku na hrvatskim poljima i u učionicama, u raspodjeli dobara, u plaćanju radnika, u poštivanju slabijih. Mislim li na Boga u svome odnosu prema prirodnim ljepotama zemlje i mora te daru Domovine? Vodi li me ljubav prema bližnjemu u zaštiti istine na radnim mjestima, poglavito ako su drugi obespravljani? Mislim li na Isusa u trenutku kada sam iskušavan napašću korupcije, davanja povlastica i zakidanja tuđih prava? Umijem li prepoznati Božje lice u trenutcima odlučivanja, od donošenja zakona do svjedočenja istine koja ne gazi tuđu žrtvu?

Božićna sukobljenost svjetla i tame podloga je za razmatranje i usvajanje otajstva Djeteta koje govori o važnosti čovjekova života. Premda se olako kaže da se u povijesti čovječanstva napreduje iz razdoblja u razdoblje, ne smijemo neodgovorno previđati duhovna i društvena zla koja pogađaju naše vrijeme, a ta su: nesigurnost, relativizam, društvena ravnodušnost, praktični materijalizam, razaranje obitelji, individualizam, socijalne nepravde, međunarodne napetosti, terorizam, ratovi...

Upravo radi toga i tomu usprkos – iako ima puno toga što svijet i naš život zastire tamom – bezbroj je svjetlosnih pahulja što ih gledamo u božićnoj noći ove godine. Predivno je vidjeti mlade kršćane koji se – bez obzira na primamljivije ponude svijeta – u radosti kršćanskoga poleta dragovoljstvom i darivanjem svoga vremena odlučuju pomagati drugima. Svjetlo naše budućnosti su i mnogi bračni drugovi koji otvoreni životu spremno prihvaćaju djecu. Lijepo je vidjeti kršćane

raznih struka i zvanja zauzete djelima nesebične ljubavi za druge. Brojne su udruge i zajednice koje preuzimaju brigu za nezbrinute, prikupljaju hranu, odjeću i druge potrepštine za one koji sami više nisu u stanju stjecati potrebno za sebe i svoje obitelji. Ponosni smo na karitativno djelovanje naših zajednica. Govor Božića živi i po nesebičnim zdravstvenim i socijalnim djelatnicima u njezi bolesnika, starijih i nemoćnih osoba. Tamu otklanjaju svi oni koji imaju srca za žrtve nasilja, svi koji promiču dijalog među kulturama i odgajaju za mir. Svjetlo ove noći svi su oni koji služenjem životnoj radosti drugih daruju neprospavane sate za sigurnost naših dana. Božić se ogleda i u srcima onih koji u tišini pomažu samohranim majkama i roditeljima s djecom s poteškoćama u razvoju.

Ususret Svjetlu koje silazi s neba uzdiže se naša zahvala Bogu za sve ljude koji su u Kristu prepoznali svoje dostojanstvo do te mjere da vole svakoga čovjeka te mu otvaraju blago Evanđelja poštujući njegovu religioznost, svjetonazor i društveni položaj.

Postavši čovjekom, Bog upućuje na dragocjenost svakoga života, čak i onoga naizgled srušenoga. Čovjek i danas, ma koliko pokušava bježati od toga, traži odgovor na pitanje života. Božić je krik istine da ljudski život ima smisla. Božićna noć naviješta da svako rođenje djeteta ima neizmjernu vrijednost, da Bog neizmjerno ljubi taj ljudski, slabašni i krhki drhtaj života.

Pozvani smo da budemo djeca Svjetla. Ako se Krist po vjeri rađa i živi u nama, mi se rađamo i živimo u njemu kao djeca Svjetla te postajemo novi ljudi za novi svijet. Prihvaćanje Krista, prihvaćanje je radosti koja nadilazi zemaljski život, radosti koja širi srce i potiče

velikodušnost prema svim ljudima u spremnosti na dobra djela i uz cijenu žrtve. Čovjek preporođen u Kristu prihvaća Božji dar u svom srcu i postaje graditeljem mira u obitelji, u vjerničkoj zajednici, u društvu i narodu.

Božji Sin postao je čovjekom, jednim od nas, kako bi nas jedino ljubavlju privukao k sebi. On ostaje s nama i prati naš hod, ali i hod svakoga naroda. Najpotpuniji oblik njegove prisutnosti jest Euharistija. Siromaštvo jaslca i siromaštvo križa ponovno se spajaju u sakramentalnom znaku euharistijskoga kruha i vina. Pričestiti se Kristom znači dijeliti njegovu žrtvu i Očevu ljubav za sve ljude i za cijeli svijet. Euharistija nas osposobljuje za življenje dara Božića. Ona budi u nama svijest o poslanju i služenju te potiče na odgovornost u vjeri.

U Hrvatskoj je danas previše onih koji misle da nije potrebno sudjelovati na nedjeljnoj euharistiji kao izrazu svoga kršćanstva. Ali htjeti biti kršćanin bez nedjeljne mise, isto je kao da netko želi biti kršćanin bez Krista. I ovom prigodom ponavljam svima nama kršćanima: ostanimo vjerni – ustreba li i uz visoku cijenu – nedjeljnom susretu s Gospodinom u Euharistiji! Čuvajmo nedjelju! Neka poštivanje nedjelje nema okus zapovijedi kao tereta, nego slatkoću susreta s Onim koji odmara umorne i opterećene, s Onim koji dokida samoću i daje utjehu.

Upravo stoga potrebno je snažno naglasiti zanos kršćanskih nastojanja ljudi dobre volje koji nam pružaju oslonce za prepoznavanje nade, jer Božić je izniman blagdan nade. Znamo da malakšemo bez nade i bez primjera koji odgajaju za nadu. Nada nas održava na životu i čuva ritam svakodnevnih koraka. No, uz mnoge nade, kako kaže papa

Benedikt XVI., potrebna nam je velika nada. »Ta velika nada može biti samo Bog koji obuhvaća svemir i koji nam može ponuditi i darovati ono što sami ne možemo doseći. Upravo svijest o daru izraz je nade. Bog je temelj nade – ali ne bilo koji bog, nego Bog koji ima ljudsko lice i koji nas je ljubio do kraja – svakoga pojedinačno i čovječanstvo u cjelini« (Spe salvi, 31).

Neka rođenje Djeteta, zagovorom Blažene Djevice Marije, Isusove i naše Majke, donese svjetlo, nadu, ljubav i mir Crkvi, našim obiteljima, hrvatskom narodu i čitavom čovječanstvu.